16 Jaar. No. 15. — 's HERTOGENBOSCH. — Zaturdag 3 Februarij 1844

DE NOORD-BRABANDER

Staats- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad. . ƒ 12.
Franco per post. » 14.

(*Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.*)

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel

De Vertegenwoordiging.

Wij zijn eindelijk in staat gesteld de mannen, welke, op het binnenhof te 's Hage vergaderd, vertegenwoordiging genoemd worden, naar waarde te schatten. Hun voorloopig verslag over de belasting op de bezittingen *cum annexis* is in het licht verschenen. Wij zijn er blijde om, omdat dit staats protokol de echte maatstaf is der vraag, in hoeverre de Tweede Kamer kan geacht worden Nederlandsch volk te vertegenwoordigen.

Nooit hebben wij zulk een arm, mager, schraal, akelig rapport gezien. De nietigste klerk van het kleinste bureau van het onbeduidenste ministerie zou een beter, minder oppervlakkig, meer vooruitziende, grondiger verslag hebben kunnen opmaken; dan het geen de puik, de *essence* onzer vertegenwoordiging, in centrale vergadering adviseerende, na talelooze beraadslagingen, pijnlijk heeft gebaard.

Het stuk vangt aan met te verklaren, dat de groote meerderheid der kamer aan de belangen van het volk, en aan het volk zelf vreemd is. Anders toch kunnen wij niet verklaren, wat het beteekenen moet, als het rapport ons verhaalt, dat de meerderheid der kamer een beginsel huldigt, het volk, de natie verfoeit.

Weet gij, waarde lezer, hoe de kamer redeneert? — Wij zullen het u zeggen: « Er » moet geld zijn, zoo spreekt zij, en het » volk *moet* dat opbrengen. »... — Wanneer men dit een weinig omkeert, dan zoude men den volgenden syllogismus der oligarchen aantreffen: « *Wij* willen geld hebben; ergo zullen wij het *volk* uitkleeden. » —

Als men het centraal rapport leest, dan zoude men op het denkbeeld kunnen komen, dat werkelijk de laatste wijze van redeneering bij sommige invloed hebbende leden der meerderheid heeft voorgezeten, zoozeer heeft men alle bekommering voor het volk ter zijde gesteld; zoo zeer prelomineert in dat ellendig stuk het denkbeeld: « Wij willen *à tout prix* geld heffen op het » volk. »... —

De kamer stelt op den voorgrond harer onbarmhartige geldvorderings-zucht, dat *buitengewone* maatregelen noodzakelijk zijn. Zij acht het onnoodig dit te bewijzen. — Heel wel. — Maar waarom moeten die *buitengewone* maatregelen wederom *geheel* op het volk drukken?... Daarover weet men verder niets te zeggen.

Is het volk schuld van den nood der schatkist? Maar het volk heeft betaald, en blijft betalen, zoo veel als het konde, en meer als het had, en *daarom* nu wordt de schatkist arm; want ons huishouden is zoo rijk aangelegd, dat men, behalve de zware belastingen, jaar op jaar schulden heeft moeten maken, om het vol te houden.

Thans heeft het volk geen geld meer, om het onderhoud des staats en de renten der schulden te betalen. En *daarom* is een *buitengewone* maatregel noodig.

Wat zal men aanvangen? Ieder mensch, die bij zinnen is, zoude zeker vermoeden, dat men beginnen zal met zich in te krimpen, en dat soort van kapitalen te bezwaren die tot dusverre bevrijd waren gebleven van alle belasting.

Zoo oordeelt een gewoon burger-verstand; maar zóó niet de kamer, en bewonder o lezer! de wijsheid uwer bestuurderen: omdat gij, volk van Nederland niet meer betalen kunt, daarom zal men u gedurende de twee volgende jaren drie honderd en vijftig, — zegge 350 —, tonnen gouds —, *minder*, denkt gij? — neen *meer* afvorderen!!!... Als dat niet de ongerijmdheid zelve is, dan bezit onze vertegenwoordiging Salomon's wijsheid in pacht, en is Neêrlandsch volk het gelukkigste volk der wereld!!!!!

Waar het volk, dat offer van 35 millioenen zal bijeenrapen, daarover is men niet het minste bezorgd. — Of het volk het offer, dat men hetzelve wil afpersen, zich zal laten welgevallen, daaraan zelfs heeft men niet gedacht. —

Heeft het volk niet bezittingen?... Men schrijft immers eene belasting uit op die bezittingen!... Dat een heiboer zijn koebeest, de weduwe haar huisje, de wees zijn stukje land, de nijvere man, die 35 stuivers daags verdient, zijne kleederen en die zijner vrouw, en die zijner kinderen verkoope, wat geeft daarom de tweede kamer? — Worden daaruit niet en hare traktementen en die harer familiën; worden daaruit niet en hare hooge procenten en die harer familiën betaald?!...

Zij heeft wel gezworen de grondwet te handhaven; de grondwet, die verbiedt de bezittingen zonder schadevergoeding te ontnemen.

Maar heeft zij hier aan de grondwet gedacht?... heeft zij in dit buitengewone geval van *deficit*, dat sinds 28 jaren zoo gewoon geworden is, — want welk jaar beleefden wij ooit, zonder dat wij een *tekort* hadden aan te vullen? — heeft de kamer in dit zeer GEWONE *buitengewone* geval het regt zich boven de grondwet te plaatsen, en zonder verdubbeld getal een grondwets-artikel te veranderen, of als niet geschreven te beschouwen?... Wie weet het?... In het vak van belastingen schijnt de kamer te weten, te vermogen, te durven..... alles, wat ten verderve leidt van het volk.

Maar zoo dan weten wij nu ook, dat de vertegenwoordiging niet is de vertegenwoordiging van het volk. Zoo dan weten wij nu ook, dat het vruchteloos is smeekschriften in te dienen aan de tweede kamer: omdat wij nu dan ook weten, dat de kamer de wet op de bezittingen wil.

En zoo bewaarheidt zich, wat wij zoo dikwerf vruchteloos aan het ministerie hebben toegeroepen: dat het door slaafsche onderwerping aan de onbekookte eischen der kamer, de waardigheid der kroon, de belangen van het volk van Nederland opoffert.

« Het ministerie heeft lang gezocht, zegt » de *Vlissingsche Courant*, waar toch die » bittere vertegenwoordiging heen wilde, » het gevonden hebbende, heeft het ministerie het gretig aangegrepen, het was » *de natie in het tijdelijk belang der rentheffers uit te schudden*. De natie en de » Koning hebben inwendig een tegen- » overgesteld belang; maar de tweede ka- » mer heerscht, het ministerie volgt, de » natie en de Koning zijn er buiten. »

Is die toestand natuurlijk? Neen. — Hij zal dus instorten? — Wanneer? — Als de Koning en zijn volk zullen willen.

ZWITSERLAND.

Uit Bern schrijft men onder dagteekening van 22 Januarij:

» Nadat het eindelijk met veel moeite zoo ver gekomen is, dat de groote raden van reschillende kantons zich voor het houden eener afzonderlijke conferentie over de aangelegenheid der kloosters hebben verklaard, heeft Luzern die kantons, welke formeel tegen het jongste landdags-besluit betrekkelijk de Aargausche kloosters hadden geprotesteerd, uitgenoodigd, om afgevaardigden naar die konferentie te zenden, en zullen de werkzaamheden derzelve binnen weinige dagen beginnen.

FRANKRIJK

Gedurende de discussiën gedurende de beraadslagingen in de kamer der afgevaardigden over het ontwerp van antwoord op de troonrede, hadden sommige der legitimistische leden, reeds te kennen gegeven dat zij niet met eere in de vergadering zouden kunnen blijven, zoo in dat stuk de zinsnede behouden bleef, waarbij de reis naar Londen ter begroeting van den Hertog van Bordeaux als eene afkeurenswaardige, ja zelfs meineedige handeling wierd gebrandmerkt. Thans, nadat de kamer met eene geringe meerderheid de zinsnede, die de legitimisten zoo stuitend achten, in het adres heeft behouden, hebben sommige hunner aan de gedane bedreiging van hun lidmaatschap neder te leggen, gevolg gegeven. Tot nu toe heeft deze aftreding zich echter bepaald tot de zoodanigen, die van hunne herkiezing zeker zijn. Het doel dezer legitimisten schijnt namelijk te zijn om zich weder te doen inkiezen, en dan, sterk door een nieuw bewijs van het vertrouwen der kiezers, in de kamer terug te keeren.

Bij den aanvang van de zitting der afgevaardigden van den 29 Januarij werd voorlezing gedaan van eenen brief van den markies de Larochejaquelin, die zich bij de plaats gehad hebbende beraadslagingen zeer op den voorgrond heeft gesteld. Die brief hield niets dan de woorden in: » Ik neem mijn ontslag. « Een der leden, de heer Dozon, merkte aan, dat, twee jaren geleden, insgelijks een afgevaardigde, ten gevolge van plaats gehad hebbende beraadslagingen, zijn ontslag had genomen; maar dat men toen aan dat lid den tijd had gegeven om over zijn besluit na te denken; hetgeen ten gevolge had gehad, dat hij zijn verzoek om ontslag weder had ingetrokken. De heer Dozon wilde dus in dit geval op gelijke wijze gehandeld hebben, en stelde voor, om den brief niet te verzenden aan den minister tot het nemen der noodige maatregelen voor de herkiezing, zoo als anders gewoonlijk plaats heeft, maar om daarop over te gaan tot de orde van den dag. De heer de la Plesse ondersteunde dit voorstel, zeggende, dat de kamer handelingen, maar geenszins personen had willen treffen; en dien overeenkomstig werd dan ook besloten. — Intusschen liet men niet onopgemerkt, dat ook de overige legitimisten, wier aantal in het geheel slechts 20 à 30 bedraagt, de vergadering niet bijwoonden. Zij schenen te beraadslagen over hetgeen hun te doen stond. Na een paar uren verschenen de meesten in de vergaderzaal, doch werd tevens aan den voorzitter eene verklaring van drie der meest bekende leden dezer partij overhandigd, die daarop werd voorgelezen en aldus luidt:

» De laatste zinsnede van het in de zitting van den 27 Januarij vastgestelde adres is in ons oog eene aanranding van de onafhankelijkheid en van de waardigheid van verscheidene leden dezer kamer. Daartegen is reeds in den boezem der kamer door eene stemming, waarbij de meerderheid twijfelachtig was, op eene schitterende en regtschapene wijze geprotesteerd.

» Thans protesteren wij op onze beurt, niet tegen eene beledigende taal, die ons niet kon bereiken, maar tegen het geweld ons aangedaan, in spijt van onze regten en der waarborgen van vrijheid, die ons door de verklaring (het nieuwe charter) van 7 Augustus 1830 waren beloofd.

» Besloten om al onze pligten te vervullen jegens hen, die ons gekozen hebben, jegens onze staatkundige vrienden en jegens ons zelven, maar getroffen door eene ware zedelijke uitsluiting, is het niet op ons hoofd, dat de verantwoordelijkheid van onzen stap kan nederkomen.

» Wij verklaren ons van onze betrekking van afgevaardigden te ontslaan.

» Berryer, Hertog de Valmy, de Larcy. «

De kamer is overgegaan tot de orde van den dag.

— De Fransche regering heeft een officieel berigt uit Jerusalem van den 19 December openbaar gemaakt, waaruit blijkt, dat een deel der geloovigen, die Frankrijk aan de Porte gevorderd heeft voor den hoon, in Julij ll. in die hoofdstad de Fransche vlag aangedaan, werkelijk verleend is. Een nieuwe gouverneur heeft ten behoeve der pligtigen zijne tusschenkomst, en een zevental ... uit ... geheel, bij den Franschen consul verontschuldigingen van zijnen meester overgebragt. De meest schuldigen aan den hoon of liever aan de plaats gehad hebbende volksbeweging, zijn gevankelijk weggevoerd. Alles is geheel afgeloopen.

— De heer de Glucksberg, die uit Madrid alhier is teruggekomen, zal denkelijk niet derwaarts wederkeeren, maar tot minister bij een der Duitsche hoven benoemd worden.

NEDERLAND

'S GRAVENHAGE 30 Januarij.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 29 Januarij ll., No. 5, is tot raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden benoemd, mr. M. van den Velden.

— Bij besluit van den 28 Januarij jl., No. 69, heeft Zijne Majesteit tot ridder der Militaire Willemsorde 4de klasse, benoemd, Michel Bouton, gegageerd militair, laatst gediend hebbende, bij het leger in Oost-Indië, tot belooning van den in 1819 bij Palembang door hem betoonden moed en trouw.

— Bij koninklijk besluit van den 29 Januarij 1844, n°. 52, is aan den heer J. F. M. Chapuis een eervol ontslag verleend als controleur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in de tweede afdeeling te 's Gravenhage, en in deszelfs plaats benoemd de heer J. Marijt van Dijk, laatstelijk arrondissements-inspecteur te Heerenveen.

— Heden zijn alle de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal vergaderd geweest over de antwoorden der Regering, wegens de ontwerpen van wet nopens de Handel-Maatschappij en tot aanvulling van de staatsbegrooting der middelen voor 1844 en 1845. De Centrale Afdeeling heeft zich bezig gehouden met het opmaken van hare verslagen ten aanzien van de ontwerpen van wet tot dekking der te korten over de jaren 1841, 1842 en 1843, en tot regeling der vorderingen van den Graaf van Nassau.

— Gisteren middag heeft door het kantongeregt alhier plaats gehad de ontzegeling, zoo wel in het paleis in het Noord-einde als ten huize van den heer thesorier van 's Konings huis, der goederen, papieren enz., tot den boedel en nalatenschap van wijlen Z. M. Willem Frederik, graaf van Nassau, behoorende, welke aldaar aanwezig zijn, en door hetzelve kantongeregt zijn verzegeld geweest.

— In navolging van hetgene in andere steden bestaat, is in deze residentie een aanvang gemaakt met het plaatsen aan de hoeken van de straten en grachten van borden, waarop met duidelijke letters de naam van de straat of gracht vermeld wordt. (Mogt dit te 's Bosch ook plaats grijpen, waar de inwoners vreemdelingen in hunne eigene straten zijn!)

— Men blijft hier verzekeren dat het gesticht voor krankzinnigen, aangaande hetwelk dezer dagen eene prijsvraag is uitgeschreven, in het duin, niet ver van het Scheveningsche-Kanaal zal worden gebouwd.

— Het Zweedsch Gouvernement heeft den graaf d'Oriolla, secretaris van legatie van Pruissen, en den beambte bij de strandvonderij van den Berg, te Ter Heide, met de rijksmedaille begiftigd, tot belooning voor hun mensch-lievend en moedig gedrag bij het stranden van het zweedsch jagt *de Toen Sodskende*, te Ter Heide, op den 13 October 1843. Ook vernemen men, dat het gemelde gouvernement premien heeft toegelegd aan sommige bewoners van genoemd dorp en van Scheveningen, terwijl aan andere personen, die, zoo als bekend is, zich loffelijk gedragen hebben, schriftelijke dankbetuigingen zullen worden uitgereikt.

Door den heer P. Varkevisser te Scheveningen zijn, in zijne hoedanigheid als plaatselijk bestuurder van de ... K. de Graaf, C. Spaans, G. Harteveld, visschers; en T. Koning, voerman, allen wonende te Scheveningen, uitgereikt geworden getuigschriften en gelijke belooningen vanwege de Noord- en Zuid-Hollandsche redding-maatschappij, voor den door die lieden betoonden ijver en moed, bij het redden van de equipage van bovengemeld schip.

ROTTERDAM, 30 Jan. In ons vorig Nummer maakten wij melding van het overlijden van Z. Exc. den Graaf van den Bosch. Dit verlies is voor den Staat zeer gevoelig; wij meenen onze lezers geen ondienst te doen, door hun eene korte schets van het leven van den verdienstelijken staatsman mede te deelen.

Johannes Graaf van den Bosch, gepensioneerd Luitenant-Generaal, Minister van Staat, Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Grootkruis der Orde van de Nederl. Leeuw en Ridder der Militaire Willems-Orde 3de klasse, gewezen Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië, werd den 2 Februarij 1780 te *Herwijnen* (Prov. Gelderland) van burgerlijke ouders geboren. Zijn vader was Geneesheer ten platte lande. Reeds vroegtijdig trad van den Bosch in de dienst des Vaderlands, en ging als Luitenant der Genie in het jaar 1797 naar Batavia. Hij onderscheidde zich bij verschillende gelegenheden. In 1801 was hij Kapitein en Adjudant van den Gouverneur-Generaal van Overstraten. In 1804 werd hij tot Majoor en Adjudant van den Gouverneur-Generaal Sieberg bevorderd. In het jaar 1807 klom hij tot den rang van Luitenant-Kolonel en Adjudant-Generaal van den Gouverneur-Generaal Wiese, terwijl hij, door tusschen hem en den Gouverneur-Generaal Daendels gerezen geschillen, op zijn verzoek, in Mei van het jaar 1808, met toekenning van den rang van Kolonel, zijn eervol ontslag uit de dienst ontving, en in het Vaderland terug gekeerd tot November 1813 buiten betrekking bleef. Hij was een der eersten, die medewerkten tot de terugroeping van het Huis van Oranje en die den degen trokken om dat Nederland deszelfs onafhankelijkheid te doen terug erlangen. Den 24 November 1813, werd hij benoemd tot Kolonel en Adjudant van den Generaal Kraaijenhoff, en een jaar later werd hij belast met de directie van de O. Ind. militaire zaken, in welke betrekking hij de overtuigendste bewijzen gaf, dat hij zich zijn verblijf in de Overzeesche bezittingen ten nutte had gemaakt. In April 1815 tijdens den terugkeer van Napoleon uit het eiland Elba, werd hij als Kolonel en Chef van den Generalen staf van den Luit.-Generaal de Constant Villars aan dezen toegevoegd, en bevond zich tijdens den slag van Waterloo met zijnen Chef te Maastricht. Den 24 November 1816 werd de Heer van den Bosch tot Generaal-Majoor bevorderd, twee jaren later op non-activiteit gesteld en in September 1828 tot administrateur voor de militie en schutterij bij het departement van Binnenlandsche zaken benoemd.

Hij maakte zich zijnen rusttijd zeer ten nutte. Hij schreef en gaf in het licht het uitmuntende werk: *De bezittingen der Nederlanders in Azië, Afrika en Amerika* 2 deelen met atlas, en in hetzelfde jaar werd zijne verdienstelijke *Verhandeling over de mogelijkheid, de beste wijze van invoering en de belangrijke voordeelen eener algemeene armen-inrigting in het Rijk der Nederlanden, door het vestigen eener landbouwende kolonie in deszelfs noordelijk gedeelte* uitgegeven, en dit geschrift was het dat eigenlijk aanleiding gaf tot het ontstaan der koloniën van weldadigheid.

Hij zelf stichtte de kolonie *Frederiksoord* in, en zorgde door een langer verblijf aldaar voor derzelver beteren bloei. In 1827 werd hij als Commissaris-Generaal naar de West-Indiën gezonden en den 16 October 1828 benoemd tot Luitenant-Generaal Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië.

In deze betrekking heeft hij zich eenige verdiensten verworven, zoowel door het dempen van den langdurigen Javaanschen oorlog, als door het invoeren van het *Stelsel van Cultures* en

het beramen van maatregelen tot betere administratie der Oost-Indische bezittingen. Tot belooning zijner veelvuldige en groote diensten benoemde hem de Koning in Maart 1831 tot Ridder Grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw. In 1833 naar het Moederland teruggekeerd, werd hij den 30 Mei 1834 door den Koning, die hem zijn vertrouwen had geschonken, tot Minister van Koloniën benoemd. Den 25 December 1839 verleende hem de Koning onder dankbetuiging voor de getrouwe en ijverige betoonde dienste, op zijn verzoek, uit die betrekking een eervol ontslag, hem tevens benoemende tot Minister van Staat. Te gelijk werd van den Bosch door zijnen dankbaren Vorst tot den adelstand verheven met den titel van Graaf. Later, in het jaar 1842, trad de Graaf van den Bosch in de rij der Volksvertegenwoordigers, en niettegenstaande zijne zwakke gezondheid bleef hij onvermoeid werkzaam in het pogen tot herstel van 's Lands omstandigheden, waarvan de laatste door hem uitgegeven uitvoerig bewerkte nota getuigt.

"Groot is het verlies, hetwelk het Vaderland treft, door den dood van hem, die als Staatsman en Vertegenwoordiger des Volks voor het welzijn van hetzelve, en voor de belangen van het Vaderland onvermoeid en ijverig bezig was. Dankbaar moet hetzelve hem zijn, voor de groote en menigvuldige diensten hetzelve bewezen. En zoo iemand eene eerezuil verdient, dan, gewis, is het van den Bosch die zoo veel heeft gedaan tot verbetering van den toestand der armen, door het oprigten der koloniën van weldadigheid, welke de bewondering des vreemdelings wekten en hen tot navolging aanspoorden; die door edele en menschlievende bedoelingen gedreven, zoo zeer heeft geijverd tegen het inruilen en overvoeren van negerslaven naar Amerika, en tot verbetering van den toestand der geringe Javanen zoo veel heeft bijgedragen.

De Graaf van den Bosch was werkzaam, ijverig, minzaam jegens zijne minderen, en een waar vader zijner ambtenaren; bij wie zijne nagedachtenis, even als bij zijne vele vrienden en hoogachters, in zegening zal blijven. (*N. R. Ct.*)

ROTTERDAM den 31 Januarij.

Naar men verneemt, heeft zich hier ter stede eene Vereeniging gevormd, onder den naam van *Werkvereeniging*, die ten doel heeft den behoeftigen door arbeid eenige verligting te verschaffen, en alzoo te trachten eerlijke armoede te hulp te komen. De leden dezer loffelijke inrigting zijn: de heeren ds. J. Tideman, als voorzitter, P. C. D. Ebeling, E. Ezechiels, P. Ellinckhuysen, A. Gleichman, J. J. M. van Heel, M. P. Ketelaar, H. T. Lönnis, J. R. Mees, R. P. Zn., H. W. A. van Oordt, L. V. van Rossem, J. Roest van Limburg, J. F. Schuuren en J. t van Vollenhoven, als secretaris; terwijl zich de benoeming tot honoraire leden wel hebben willen laten welgevallen de edel achtb. heeren P. H. Tromp, H. Blom, J. T. Wilkens en D. Blankenheim. Naar men verder verneemt, is de Vereeniging voornemens met het doen reinhouden der straten te beginnen, en zal de burgerij eerstdaags, bij circulaire, nader met de zaak bekend gemaakt en tot menschlievende medewerking uitgenoodigd worden.

MENGELWERK.

De buitengewone belasting.

(Vervolg van ons vorig nummer.)

Het *doel* is derhalve heilloos.

Doch ook de *grondslag* is valsch, ook in dit opzigt is de voorgewende redding eene ijdele begoocheling. Indien die redding te bewerken ware, door op het papier het evenwigt tusschen uitgaven en inkomsten met een uit de lucht gegrepen cijfer daar te stellen, en daarvoor een van de talloze belastingen, welke op het Nederlandsche volk in vroegere dagen ooit zijn toegepast, wederom op te rakelen: dan ware voorzeker die redding alreeds sedert lang voltooid. Daartoe werd waarlijk geene buitengewone staatkundige schranderheid of financiele bekwaamheid gevorderd. Men behoefde niet ver te zoeken of hoog op te klimmen, om daarvoor precedenten te vinden. Men vond daartoe de wetten alreeds voorál voor iederen gegadigde in gereedheid gebragt, hetzij gemengde heffingen op de bezittingen, hetzij met heffingen op de inkomsten, hetzij men naar die maatstaf afzonderlijk of vereenigd geldleening of donatie mogt verlangen. Men was daarin veld en in de keuze geene andere moeijelijkheid dan l'*embarras du choix*. Zoo deerlijk is het Nederlandsche volk gevild en geplunderd, dat er naauwelijks eene fiscale *operatie* is, waaraan het niet te eeniger tijd is onderworpen; en de archiven der fiscaliteit zijn gelukkig niet vernietigd, en voor allen die zich daarin willen oefenen, steeds toegankelijk. Alleen in het tienjarig tijdvak tusschen 1793 en 1803 ontmoeten wij een *20tal* dergelijke heffingen, ten gezamenlijken bijdrage van $29\frac{1}{2}$ pCt. op de bezittingen en van 46 pCt. op de inkomsten, waarvan 7 pCt. op de eerste, en 36 pCt. op de laatste als don gratuit, terwijl voor de overige heffingen effecten tot 2, $2\frac{1}{2}$, 3, $3\frac{1}{2}$, 4 en meer pCt. zijn uitgegeven geworden. Zoo rijk is het arsenaal van fiscale wapenen, dat er alleen behoefte konde zijn aan iemand, die in de tegenwoordige gesteldheid van het land niet voor het gebruik daarvan angstvallig terugdeinsde. Toen de regering vroeger, juist door de heillooze ervaringen voorgeligt, de aanwending van dergelijke maatregelen als *Onzedelijk*, als *Verderfelijk*, als *Onmogelijk* verwierp; toen uw tegenwoordige ambtgenoot daarin de bron zag van *Misrekening*, *Meineed*, *Zedeloosheid*, *Misnoegen*, *Ongeluk*; toen *Rochussen* veeleer verkoos af te treden; toen *van der Heim* verklaarde daartoe nimmer te kunnen besluiten; toen andere onafhankelijke en vaderlandslievende mannen op die voorwaarde niet het beheer van 's rijks geldmiddelen wilden aanvaarden; was dit alles niet omdat het middel der buitengewone heffing onbekend was, maar omdat het bekend was. Het was bekend, welken heilloozen invloed die afpersingen hadden uitgeoefend, hoe ongelijkmatig en drukkend hare uitwerking was gebleken, tot welke zedebedervende handelingen zij hadden aanleiding gegeven, hoe de uitkomst altoos beneden de raming was gebleven, hoe dikwerf zij de verwachting hadden teleurgesteld, welke regtmatige ontevredenheid zij hadden opgewekt, welke schromelijke nadeelen zij hadden berokkend. Daarom en daarom alleen had niemand gewaagd, eene dier oude wetten van de Representanten van het Volk van Holland, van de Nationale Conventie, van het Uitvoerend Bewind of van het Staatsbewind, met doorhaling der woorden *Vrijheid*, *Gelijkheid*, *Broederschap*, (en niets voorzeker ware meer gemakkelijk,) *mutatis mutandis*, in eene nieuwe Nederl. wetsvoordragt te metamorphoseren, en onder de benaming van Redding aan de Staten Generaal aan te bieden. Men bevroedde daarenboven, dat hetgeen in de dagen van omwenteling naauwelijks mogelijk was, in gewone tijden onmogelijk zijn moest, dat eene proeve, welke het staatsligchaam vroeger ondergaan heeft, niet altoos veilig kan worden hernieuwd; dat de gesteldheid van zaken sedert bijkans eene halve eeuw in ieder opzigt veranderd is; dat de nationale welvaart nu meer dan ooit opbeuring vordert; dat de oorzaken zelve, welke 's lands gesteldheid hebben voortgebragt eene herhaling van zulke middelen moesten ontraden.

Maar men moest bovenal erkennen, dat sedert het tijdperk, waarin men tot zulke rampzalige geldheffingen den toevlugt heeft genomen, de belastingen, die men de *gewone* plegt te noemen, tot eene zoo schrikbarende hoogte zijn opgevoerd, dat daardoor alreeds de aanwending van zulk eenen *buitengewonen* maatregel ondenkbaar was, welke derhalve, als onbestaanbaar met ons geheel belastingstelsel, moest worden verworpen, inzonderheid waar geene *buitengewone* ramp die aanwending konde regtvaardigen. Doch hetgeen, op zich zelf alreeds de gedachte aan eene dergelijke heffing moest doen verwerpen, was de les der ervaring, dat die weg, eenmaal ingeslagen, nimmer weder konde worden verlaten. Schier alle, die buitengewone heffingen op de bezittingen en op de inkomsten, waren telkens aangekondigd als slechts voor *Eenmaal* zullende plaats hebben, en telkens gevoelde men zich verleid of gedwongen, om de gedane belofte te verbreken. Elke proefneming van dien aard strekte om eene nieuwe proefneming uit te lokken, ieder dergelijk hulpmiddel om eene herhaling noodzakelijk te maken, en de wetenschap van de bezittingen en de inkomsten der ingezetenen, uit de vroegere nasporing telkens vergaderd, moest eene vernieuwde toepassing daarvan voorbereiden en vergemakkelijken, en het bestuur, meer en meer met de hulpmiddelen der burgers bekend, in stede van heilzame bezuiniging, tot teugellooze geldverspilling bij voortduur aanzetten. Alle deze overwegingen hadden teregt de zedelijke *onmogelijkheid* daargesteld, om maatregelen te verordenen, welke nimmer redding hadden aangebragt, en waarvan alleen de treurigste herinneringen zijn overgebleven.

De grondslag van het ontwerp is ook in ieder ander opzigt valsch; het cijfer der raming is hersenschimmig, het aangekondigde beginsel is onwaarachtig, de onderwerpen waarop men de aanslag wil doen berusten, zijn denkbeeldig en daarvoor niet vatbaar. Geenen enkelen waarborg kan de min. voor de naauwkeurigheid zijner raming aanbieden; hij had even goed of even kwalijk de opbrengst op 15 of op 50 millioenen kunnen ramen, het aan de uitkomst overlatende, om de op niets gegronde gissing te bewaarheden of te logenstraffen, en voorbehoudens, om na den afloop van het algemeen *inquisitoriaal* onderzoek, bij eene volgende gelegenheid eene beter gestaafde berekening te leveren.

Wij noemden het aangekondigde beginsel onwaarachtig. De min. heeft daarbij eene stelling verkondigd, welke niet alleen tegen alle wetten, tegen de grondwet zelve lijnregt aandruischt, maar zelfs de eerste en eenvoudigste beginselen, waarop elke burgerlijke vereeniging rust, klaarblijkelijk verloochent. De minister heeft alle de individueele regten van de leden der groote maatschappij, welke wij Staat noemen, ontkend. Voor hem bestaan die regten niet; zij verliezen zich allen in het regt der maatschappij, op welke het lidmaatschap eene onbegrensde overdragt medebrengt. Het regt van bijzonderen eigendom is nogtans niet minder oud, niet minder heilig, dan het regt der maatschappij, het regt van den Staat. Die burgerlijke vereeniging, welke, allen bijzonderen eigendom vernietigende, de bezittingen van alle hare medeleden tot bezittingen van den staat verklaarde, zoude of eene Platonische republiek, of eene meer dan Turksche alleenheerschappij vormen. Voor die verklaring deinsde echter een Nederl. Min. niet terug. Hij ontzag zich niet, om namens de regering, te beweren, dat de bezittingen der individuen voor de schulden van den staat waren verbonden; eene onteigeningsleer, welke geene wederlegging verdient, maar welke de waarde van het ministerieel gewrocht aanwijst, hetwelk door zulke stellingen moet worden geregtvaardigd.

Doch, redeneren wij in de hypothese van den min.: nemen wij aan, dat de bezittingen der ingezetenen, als staatsdomein, voor de schulden van den staat zijn verbonden. Welke zijn dan die bezittingen? En welke de ingezetenen, over wier bezittingen de staat aldus naar welgevallen mag beschikken?

"Hier vooral vertoont zich in het gebrekkige van de grondslagen der wetsvoordragt de schromelijkste willekeur. De ontwerper treft bezittingen en personen, welke hij niet treffen mogt, welke hij niet treffen kan; personen welke niet meer bestaan, personen, welke buiten het gebied en buiten het bereik van den wetgever zich bevinden; personen, welke niets bezitten; goederen, die niet bestaan, nimmer bestaan hebben, en nooit, dan alleen in het scheppend verbeeldingsvermogen van den ontwerpmaker hun bestaan zullen hebben, goederen, die alreeds vergaan en vernietigd zijn, goederen, die in andere handen zijn overgegaan. Te vergeefs zoude men onder de meest tirannieke verordeningen eene meer onregtvaardige, eene meer willekeurige, eene meer verfoeijelijke zoeken. De ontwerper heeft voor een oogenblik het denkbeeld van wetgevende almagt voor eene waarheid gehouden. Hij heeft vergeten, dat daardoor juist de uitvoering moet stuiten op tweeledig beginsel van *onbekondenheid tot het onmogelijke*, en van *non-retroactiviteit*, beginsels die tegen alle wetgevende willekeur hunne onomstootelijke kracht, op den aard der zake gegrond, als eene noodwendigheid handhaven. Beveel, u met de wetgevende magt bekleed wanende, beveel, dat de man, die voor zich en zijn talrijk gezin dagelijks twee guldens verdient, beveel, dat hij, die twee guldens daags, voor de dagelijksche behoeften van het leven naauwelijks toereikend, over een geheel jaar berekene, en dat hij wederom dit jaarlijks bedrag tegen den penning 8 tot kapitaal brenge teneinde hij die nog nimmer *f* 50 — bezat, over dit denkbeeldig kapitaal van *f* 5840 — aan de schatkist 1 en een half procent met *f* 87,60 betale: schrijf dit in uwe wet, dit kan u niemand beletten, maar ik tart u het uit te voeren. Schrijf in uwe wet, dat de man wien de vreeze voor uw beheer der Nederlandsche geldmiddelen het land heeft uitgedreven, en die zich in de maand December 1843 of Januarij 1844 met zijn vermogen buiten 's lands heeft begeven, desniettemin, gehouden zijn zal, over dit van uw gebied verwijderde

vermogen, de buitengewone heffing te ondergaan, gij kunt dit wederom in uwe wet schrijven, maar ik laat u het uitvoeren.

De ontwerper heeft de schennis van het eeuwig en onveranderlijk beginsel van *non-retroactiviteit* verder gedreven, dan waarvan immer in de geschiedenis der wetgeving van eenig volk het voorbeeld was gegeven. Hij heeft hierin gehandeld, als ware dit beginsel slechts eene vinding van het regtsgeleerd vernuft, door eene andere vinding te vervangen of een wetteloos door eene andere wet willekeurig herroepen. Bezorgd, dat geen persoon aan de werking der Heffings-wet mogt ontsnappen, heeft hij in art. 18 voor de *personen*, eenen *termijn* bepaald. Geene verplaatsing, geene landverhuizing na den eersten Dec. 1843 wordt door den ontwerper gedoogd, om de werking zijner verordeningen te ontgaan. Hij beschouwt de personen, welke op dien ongelukkigen dag in Nederland zich bevonden, als zijne lijfeigenen, als zijne *glebae adscripti*. Hij gelijkt hierin *met zijne Heffings-wet* naar de apothekers, die den ongelukkigen *Monsieur de Pourceaugnac* vervolgen, of naar den geneesheer, die aan den goeden *Oronte* toevoegt: *Votre prétendu gendre a été constitué mon malade; sa maladie, qu'on m'a donné à guérir, est un meuble qui m'appartient et que je compte entre mes effets; et je vous déclare, que je ne prétends point qu'il se marie, qu'au préalable il n'ait satisfait à la médecine, et subi les remèdes que je lui ai ordonnés.* Is het noodig te betoogen, hoe zulk een bevel door de onuitvoerlijkheid zelve bespottelijk is, maar tevens hoe hetzelve het eigen besef verraadt van de heilloosheid gevolgen van dit landbederfend ontwerp?

Ten aanzien van de *zaken* heeft de ontwerper denzelfden weg ingeslagen; ook daarin schendt hij het beginsel van *non-retroactiviteit*. Hij stelt bij art. 26 daarvoor den termijn van 1^e Januarij 1844. Voorstander van stilstand, vijand van vooruitgang, past de ontwerper dat staatkundig stelsel in al zijne heerlijkheid toe op dit financieel ontwerp. Hij behoudt al wat op 1 Jan. 1844 bestaan heeft, en stuit, van af dat tijdstip, de beweging der wereldlijke zaken, de eindelooze menigvuldigheid der menschelijke handelingen, de wisselvalligheden zelfs van het noodlot. Geene verandering van bezit of eigendom na den 1 Jan. 1844 wordt door den ontwerper gedoogd, om de werking zijner verordeningen te ontgaan. De wetgever erkent geene vervreemding, geene beschikking, geene scheiding, geene scheiding, te rekenen van af dien termijn. Die wet vernietigt, voor zoo veel hare werking betreft, alle acten en overeenkomsten, na dien dag aangegaan. Het verlies of de vermindering van vermogen na dat tijdstip veranderd of vermindert niet de belastingspligtigheid, waarvan geen toeval, geene overmagt vermag te ontslaan. Die op 1^e Jan. rijk was, kan op 15 dito arm zijn; de wetgever belast hem nogtans voor 15 Jan. voor den rijkdom van 1 Jan. Ware de tooch van West-Zaan een jaar later ingestort, dan zoude zij, vallende in den laatsten klokslag van het geëindigde jaar de slagtoffers van de ramp en hunne bezittingen aan de werking der . . . . . wetten zelf onttrokken. . . . . . hebben kunnen onttrekken . . . . wet, zal uw ambtgenoot van . . . . . . niet vinden, de algemeene belangstelling der . . . opgewekt, dan zijn persoonlijk karakter, aan alle zijne landgenooten achting inboezemt, dan zal de heer Rijk volgens art. 23 de heffing moeten ondergaan en den brand belast worden, even als het geen hij in den brand heeft verloren. Dit staaltje van des ontwerpers regtvaardigheid en billijkheid zal wel voldoende zijn, om, uit een juridiek gezigtspunt, de waarde dier ontwerp te bepalen.

Na alles, wat het doel des ontwerpers, en de *grondslagen* van het ontwerp hebben opgegaan, gaan wij over tot het betoog, alreeds overbodig, van de onaanneemlijkheid en onregtvaardigheid van het ontw. in de *toepassing*, en hier treden wij tot de meer onpartijdige beschouwing van de voordragt zelve.

De bloote lezing van het wetsontw. zal ieder onpartijdige beoordeelaar overtuigen, dat er niet al de ministeriele beloften en betuigingen, in de door ons toegelichte memorie van toelichting vervat, niet één woord is betwelk niet door deze voordragt geschied wordt gelogenstraft, dat er in de door ons gemaakte aanmerkingen niet één woord is, betwelk niet door dezelfde voordragt in alle deelen wordt bevestigd.

De 1e afd. bevat bepalingen omtrent de vrijwillige geldleening. Het is nauwelijks noodig, zich hiermede opzettelijk bezig te houden, als zijnde dit gedeelte klaarblijkelijk zonder eenige ernstige uitvoering noch vatbaar, noch bestemd. Het is niet mogelijk, dat de man, die doorzigt, kennis en bekwaamheden de hooge zijne zekerheid zoo stellen, dat die vrijwillige geldleening zou . . . . . verschaffing, is als een der menigvuldige . . . . . de meest ontwerpen projekten van H. Ed. Mag. immer heeft benoemd. Uit art. 2 blijkt alleen dat Z. Ex. zich wel bewust is, dat . . . . der beide Kamers te . . . . verkregen hebben, een . . . . . . vermogen art. 3 . . . . . . der geldleening uit een geheele . . . . gene heffing zoude moeten treffen, allen namelijk, wier bezitting . . . aan eene mindere som . . . f 25 onderwerpt, en ware zij zich door de inschrijving naar evenredigheid . . . . den . . . . de ontwerper (zedelijk genoeg) alleen onderwerpt, die aan de vrijwillige deelneming de . . . keer aanvoeren.

(*Het slot in een volgend nummer.*)

Advertentien.

Heden overleed tot mijne bittere droefheid na voorzien te zijn geweest met de H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk, mijn geliefde Echtgenoot, de Wel Edele zeer Geleerde Heer **JOSEPHUS JOHANNES HOCTIN**, in leven Medecinae Doctor, op den nog jeugdigen leeftijd van bijna 49 jaren, na eene genoegelijke echtverbintenis van bijna 8 jaren mij nalatende één Zoontje, nog niet in staat zijn verlies te beseffen.

Familie en Vrienden gelieve deze algemeene als bijzondere Kennisgeving aan te nemen.

Verzoeke van rouwbeklag te blijven verschoond.

Ten huize Boschlust te NEERBOSCH, 30 Januarij 1844.

Wedewe J. J. HOCTIN,
Geboren NOLET.

NAAMSCHE PLAVUISEN,

te bekomen bij

TH. W. VAN PELT VERBEKE

Mr. Steenhouwer, te 's Hertogenbosch

tegen

Van de volgende maat en prijs à comptant.

0,59	N. Duimen Vierkant,	per stuk	f 1,40.
0,56	» »	»	» 1,20.
0,53	» »	»	» 1,10.
0,50	» »	»	» 0,95.
0,47	» »	»	» 0,80.
0,44	» »	»	» 0,70.
0,41	» »	»	» 0,60.
0,38	» »	»	» 0,45.
0,35	» »	»	» 0,40.
0,32	» »	»	» 0,35.
0,30	» »	»	» 0,30.
0,28	» »	»	» 0,28.

Als ook allerlei *WERKEN* in ARDUIN en BENTHEIMERSTEEN, MARMER ALTAREN, MEUBEL- en ronde TAFELBLADEREN en SCHOORSTEENEN, BOUWKUNDIGE ORNAMENTEN, KUNSTSTEEN en CARTON voor VERSIERINGEN, DAKLEIJEN, GIPS, ROMEINSCH CEMENT, enz. Tot zeer *Civiele Prijzen.*

Men verlangt in eene LAKEN-FABRIEK in *Zuid-Holland*, iemand, als *MEESTERKNECHT* der WEVERIJ werkzaam te kunnen zijn, de vereischten zijn het WEVEN grondig te kennen en aan anderen te kunnen onderwijzen, benevens bewijzen van goed zedelijk gedrag. Men adressere zich, door *gefrankeerde eigenhandig geschreven brieven*, welke vermoeden moeten inhoudende het verlangde *Salaris*, bij W. P. VAN STOCKUM, Boekverkooper te *'s Gravenhage*.

F. J. M. RITS, Notaris residerende te *'s Hertogenbosch* zal, voor zijne Principalen, in het openbaar opveilen en Verkoopen:

BINNEN DE STAD *'S HERTOGENBOSCH*:

Een HUIS gemerkt E. 93, V. E. 119 zijnde de van ouds bekende en zeer beklante TAPPERIJ genaamd het *Reinoud's Wijnhuis*, staande in de Kerkstraat op den hoek der Papenstraat, met eene daaraan onder een dak gebouwde Achterwoning, uitgang hebbende in de Peperstraat en Erf, belend aan de eene zijde G. W. VAN ROOSMALEN, en strekkende met de Achterwoning tegen een Huis toebehoorende aan den Heer HUBERT, kadastraal bekend Sectie H. No. 954, ter grootte van 76 Ellen.

Dit HUIS voor de Tapperij is in een der besten stand der Stad, is in zeer goeden staat onderhouden en bevat: eene groote Beneden- Voor- of Gelag-Kamer, Beneden Achter- en Keuken, verdere Beneden-Vertrekken, behangen en geplafonneerde Boven-Voorkamer, Boven-Achterkamer, twee ruime Zolders, eenen grooten Kelder en verdere gemakken.

De Beneden-Vertrekken, den Achter-Zolder en de Kelder zijn in huur bij PETRUS LENDERS, *tot* . . . . *den 3e November 1847, voor f 236,00 jaarlijks, kunnende het overige gedeelte door den Kooper in gebruik genomen worden aanvaard op den 1e November 1844.*

De Provisionele Verkooping zal geschieden te *'s Hertogenbosch*, in het Eindhovensch Koffijhuis, bewoond door M. LANDHEER, op *Zaturdag den 17e Februarij* 1844 des avonds ten *zeven ure*; zullende veertien dagen daarna, *zijnde op Zaturdag den 2e Maart* 1844 terzelfder uur en plaats de Finale Verkooping bij Kaarsuitbranding plaats hebben.

Nadere onderrigting is te bekomen ten Kantore van den Notaris RITS voornoemd, en het Pand is des Dingsdags en Vrijdags van iederë Week door de belanghebbenden te bezigtigen.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH,

VAN

Maandag, Dingsdag en Woensdag,
den 29, 30 en 31 Januarij.

Rogge, bij continuatie blijft den . . . . . aanzienlijk en wordt door genegene Koopers tegen staande prijzen goed gewild.

Boekweit, bij slechts matigen toevoer zijn de aanwezige koopers niet in staat geweest hunne gading te erlangen.

Haver, bij het aangebragte (zijnde niet dan geringe soorten) bevonden zich gereede koopers, die, uithoofde de quantiteit niet voldoende was, hunne verdere neiging tot koopen moesten staken.

De navolgende prijzen zijn besteed geworden:

ROGGE	f 4,40	à f 5,00.
BOEKWEIT	» 4,35	- » 5,00.
HAVER	» 1,80	- » 2,15.

Gedurende de maand Januarij jl., heeft men alhier ter markt 4044 mudden Rogge aangevoerd gehad, welke aanvoer wel groot doch niet algemeen voor de bestaan hebbende Veelvuldigheid kan beschouwd worden.

Sedert eenige tijd wordt deze markt voornamelijk des Donderdags, door een aantal langs den Maaskant wonende kooplieden bezocht, die gaarne van dien dag zoude gebruik maken Rogge aan te koopen, omdat zij alsdan de beste gelegenheid vinden, om dezelve zoo te water . . . . naar hunne bestemming te doen . . . . doch kunnen dikwijls uit het aangevoerde die kwantiteit niet verkrijgen, of die aankoopen . . . . als waartoe zij zich stadwaarts hebben begeven.

Zijnde de middelprijs van de Rogge, waarnaar de zetting van het brood op Donderdag den 1 Februarij is geschied f 4,78.

Dat 3 Nederl. ponden Roggenbrood 23½ Cent.
Het . . . . Boter f 0,54 à f 0,60.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Woensdag 31 Januarij 4½ Uur.

Ned. W. S. 2½ pCt. 52⅛. Dito 5 pCt. 100⅞. Synd. 4½ pCt. 94. Dito 3½ pCt. 79. Handelm. 159. Ö. Ö. 5 pCt. 99. Rijn Spoorw. 95. Ard. 85. p. 27. Dito Coupons 23. Dito 3 pCt. . . . Russische Hope . . . Dito . . . . Stiegl. en Co. 91. Eng. Bl. Grieken 12. Dito . . .

Ter drukkerij van D. A. . . . ROOD.